

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις»

I. Γενικά

A. Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο επέρχονται ρυθμίσεις σε θέματα εκπαίδευσης. Κύριος άξονας είναι η αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το νομοσχέδιο, μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, αποτελείται από πέντε (5) Μέρη και εκατόν είκοσι ένα (121) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου που αφορά στην έναρξη ισχύος του νομοθετήματος.

Το Μέρος Πρώτο (άρθρα 1 έως 46) επιφέρει τροποποιήσεις στις δομές υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το Μέρος Δεύτερο (άρθρα 47 έως 52) ρυθμίζει ειδικότερα ζητήματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το Μέρος Τρίτο (άρθρα 53 έως 70) έχει ως αντικείμενο την αναδιοργάνωση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Το Μέρος Τέταρτο (άρθρα 71 έως 83) οργανώνει σύστημα Δομών Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφυγοπαίδων (ΔΥΕΠ). Τέλος, το Μέρος Πέμπτο (άρθρα 84 έως 121) περιέχει διάφορες ρυθμίσεις σε θέματα εκπαίδευσης.

B. Ειδικότερα, ως προς το Μέρος Πρώτο: Το κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 και 2) περιέχει το πεδίο εφαρμογής του Μέρους Πρώτου και εφαρμοστέους ορισμούς. Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 3 έως 20) ρυθμίζει τις περιφερειακές δομές διοίκησης και εκπαιδευτικής υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στο νέο πλαίσιο, η επιστημονική και παιδαγωγική υ-

ποστήριξη των εκπαιδευτικών, η οποία σήμερα παρέχεται με το θεσμό των σχολικών συμβούλων, ανάγεται σε πολυεπίπεδη στήριξη σχολικών μονάδων και εκπαιδευτικών και παρέχεται πλέον από τα Περιφερειακά Κέντρα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕΚΕΣ). Προς το σκοπό αυτόν, ιδρύονται τα ΠΕΚΕΣ ως οργανικές μονάδες οι οποίες εντάσσονται στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης (άρθρο 4), συνιστώνται 540 θέσεις νέων στελεχών της εκπαίδευσης (Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου) (άρθρο 5) και καταργείται ο θεσμός των σχολικών συμβούλων (άρθρο 17). Περαιτέρω, με τα άρθρα 7 επ. ιδρύονται τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ) με κύρια αποστολή την υποστήριξη των σχολικών μονάδων για την ισότιμη πρόσβαση των μαθητών στην εκπαίδευση και την αρμονική ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη και πρόοδο. Τα ΚΕΣΥ εντάσσονται στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και διαδέχονται τα ΚΕΔΔΥ, τα οποία καταργούνται (άρθρο 17). Τέλος, τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης μετατρέπονται σε Κέντρα Εκπαίδευσης για την Αειφορία (άρθρο 12).

Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 21 έως 36) αναμορφώνεται το σύστημα επιλογής των στελεχών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Με το προτεινόμενο σύστημα, η επιλογή γίνεται, αναλόγως με την προς πλήρωση θέση, είτε βάσει αξιολογικών πινάκων, είτε με «προτάσεις» συλλογικών οργάνων (άρθρο 22). Στην πρώτη περίπτωση, η κατάταξη γίνεται βάσει του αθροίσματος των μονάδων που προκύπτουν από την αποτίμηση των κριτηρίων επιλογής της επιστημονικής συγκρότησης, της διοικητικής και διδακτικής εμπειρίας και της προσωπικότητας και γενικής συγκρότησης (άρθρο 23). Στη δεύτερη περίπτωση, η επιλογή γίνεται βάσει προτάσεων αρμόδιων περιφερειακών συμβουλίων ή, για την περίπτωση της επιλογής υποδιευθυντή σχολικής μονάδας και ΕΚ, του οικείου συλλόγου διδασκόντων (άρθρο 25). Στο σύστημα επιλογής εντάσσονται πλέον και οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης. Τέλος, τίθεται ανώτερο όριο δύο πλήρων διαδοχικών θητειών σε όμοια θέση για όλα τα ανώτερα στελέχη, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η κινητικότητα και η επαφή με την εκπαιδευτική πράξη (άρθρο 30).

Με το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 37 έως 46) εισάγεται σύστημα αξιολόγησης των στελεχών της εκπαίδευσης. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται για κάθε θητεία, αποσκοπεί στη βελτίωση της ατομικής απόδοσης του στελέχους και εφαρμόζεται αναλόγως και για τους διευθυντές και υποδιευθυντές των ιδιωτικών σχολικών μονάδων. Παραλλήλως, καταργείται το ισχύον σύστημα, το οποίο προβλέπει την αξιολόγηση εν γένει των εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (άρθρο 112 παρ. 1 περ. ιε) και κα)). Κατά την αιτιολογική έκθεση, στους εκπαιδευτικούς της τάξης η δυνατότητα βελτίωσης δίδεται διά της αποτίμησης του έργου της σχολικής

μονάδας στην οποία ανήκουν (σελ. 5). Η εν λόγω διαδικασία, πάντως, όπως αναμορφώνεται στο άρθρο 47, είναι συλλογική και εφαρμόζεται από τον οικείο σύλλογο διδασκόντων.

Με το Μέρος Δεύτερο (άρθρα 47 έως 52) καθιερώνεται διαδικασία προγραμματισμού και αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων (άρθρο 47), συνιστώνται στις σχολικές μονάδες και στις διευθύνσεις εκπαίδευσης ομάδες εκπαιδευτικών και ομάδες σχολείων, αντιστοίχως, με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών (άρθρο 48), τροποποιούνται διατάξεις του ν. 1566/1985, ιδίως ως προς την αναπλήρωση των προϊσταμένων ολιγοθέσιων σχολείων και ως προς το ωράριο διδασκαλίας των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στα δημοτικά σχολεία (άρθρο 49), τροποποιούνται διατάξεις που αφορούν στην Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (άρθρο 50), και ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση (άρθρο 51).

Με τις διατάξεις του Μέρους Τρίτου (άρθρα 53 έως 70) προτείνεται η θεσμική αναδιοργάνωση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.). Έτσι, μεταξύ άλλων, καθορίζονται εκ νέου ο σκοπός και οι αρμοδιότητες του Ι.Ε.Π. (άρθρο 53), οι αρμοδιότητες και οι κανόνες λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου (άρθρα 55 και 56), καθώς και η διαδικασία επιλογής και οι αρμοδιότητες του Διευθυντή του Ινστιτούτου (άρθρα 57 και 58). Εν συνεχεία, καθορίζεται εκ νέου ο αριθμός των θέσεων του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού (άρθρα 59-60) και αναδιарθρώνονται, αντιστοίχως, η επιστημονική και η διοικητική υπηρεσία του Ι.Ε.Π. (άρθρα 61 και 62). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα των υπηρεσιών και του προσωπικού του Ι.Ε.Π. (άρθρο 63), προβλέπεται, εκ νέου, η υποχρέωσή του να υποβάλλει, εντός του πρώτου τριμήνου κάθε έτους, Έκθεση Απολογισμού στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (άρθρο 65), καθορίζονται εκ νέου οι πόροι και το πλαίσιο οικονομικής διαχείρισής του (άρθρο 66), ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τα αδιάθετα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών του και τα πάγια περιουσιακά του στοιχεία (άρθρο 67), και παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, να εγκρίνει τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του (άρθρο 69).

Το Μέρος Τέταρτο (άρθρα 71 έως 83) προβλέπει την ίδρυση ειδικών Δομών Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφυγοπαίδων (Δ.Υ.Ε.Π.), προκειμένου το εκπαιδευτικό σύστημα να ανταποκριθεί στις διαφοροποιημένες παιδαγωγικές ανάγκες των προσφυγοπαίδων. Ειδικότερα, ενώ ορίζεται ότι η εκπαίδευση των εν λόγω προσώπων παρέχεται κατά κανόνα από το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, προβλέπεται η δημιουργία ειδικών δομών που εφαρ-

μόζουν εξειδικευμένα προγράμματα σπουδών, περιορισμένης διάρκειας και ειδικού προσανατολισμού (προσαρμογή στη σχολική ζωή, γνωριμία με τον ελληνικό και τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, και γραμματισμός). Με τις επιμέρους διατάξεις ρυθμίζεται ο καθορισμός των σχολικών μονάδων στις οποίες εντάσσονται οι Δ.Υ.Ε.Π., η διοίκηση, στελέχωση και φοίτηση σε αυτές και άλλα συναφή ζητήματα.

Τέλος, με τις διατάξεις του Μέρους Πέμπτου (άρθρα 84 έως 121) ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (άρθρο 84), οργάνωσης της Σιβιτανίδειου Δημόσιας Σχολής Τεχνών και Επαγγελματιών και ζητήματα του εκπαιδευτικού προσωπικού της (άρθρα 85 και 86), προβλέπεται η έκδοση ειδικής προκήρυξης κάλυψης κενών θέσεων σε σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και της ειδικής αγωγής (άρθρο 87), καθορίζεται εκ νέου το πλαίσιο αδειοδότησης των φορέων εκπαίδευσης και κατάρτισης και των φορέων της μη τυπικής εκπαίδευσης, και εισάγεται διαδικασία ελέγχων και επιβολής κυρώσεων στους φορείς της μη τυπικής εκπαίδευσης, σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας για την αδειοδότηση, οργάνωση και λειτουργία τους (άρθρα 89 και 90). Περαιτέρω, ρυθμίζονται, ιδίως, θέματα του Εθνικού Οργανισμού Εξετάσεων (άρθρο 91), μετακίνησης μελών Δ.Ε.Π. (άρθρο 93) και απόσπασης εκπαιδευτικών στο εξωτερικό (άρθρο 95), πληρωμής των υπερωριών του προσωπικού του Αρεταίειου Νοσοκομείου (άρθρο 97) και των οφειλών του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων σε διεθνείς οργανισμούς που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες (άρθρο 99), αυξάνεται ο αριθμός των απουσιών των μαθητών – αθλητών, μελών εθνικών ομάδων, λόγω των συμμετοχών τους σε αγώνες (άρθρο 96), παρέχεται η δυνατότητα σε καταξιωμένους επιστήμονες να αποκτούν τον τίτλο του Επισκέπτη Καθηγητή, ύστερα από αίτησή τους και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος (άρθρο 102), ρυθμίζονται ζητήματα φοίτησης στα εσπερινά λύκεια (άρθρο 106), διευρύνονται οι κατηγορίες υποψηφίων με σοβαρές ασθένειες που εισάγονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση καθ' υπέρβαση του αριθμού των εισακτέων, με την προσθήκη όσων έχουν νοσήσει από κακοήθεις νεοπλασίες, των πασχόντων από αυτοάνοσα νοσήματα που έχουν λάβει, κατά το παρελθόν, μείζονα ανοσοκατασταλτική αγωγή, και των διαγνωσθέντων με τον ιό του HIV που τελούν υπό αντιρετροϊκή θεραπεία (άρθρο 109) και ρυθμίζονται ζητήματα μετεκπαίδευσης εργαζομένων στον τουριστικό τομέα (άρθρο 114) και περιουσιακά ζητήματα Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων (άρθρο 119).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του κεφαλαίου Γ΄ του Μέρους Πρώτου (άρθρα 21 έως 36)

A. Το γενικό συνταγματικό πλαίσιο που διέπει την επιλογή στελεχών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αναπτύσσεται στην απόφαση 711/2017 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με την εν λόγω απόφαση είχε κριθεί ότι διαδικασία επιλογής των διευθυντών των σχολικών μονάδων βάσει της αποτίμησης του κριτηρίου της συμβολής στο εκπαιδευτικό έργο, της προσωπικότητας και της γενικής συγκρότησης του υποψηφίου από τον σύλλογο διδασκόντων με μυστική ψηφοφορία αντίκειται στις αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας. Κατά το σκεπτικό της απόφασης, η διοίκηση των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να αναδεικνύεται από κατάλληλο όργανο που συγκροτείται και λειτουργεί με εχέγγυα αξιοκρατίας, αμεροληψίας και αντικειμενικότητας (όπως τα καθιερωμένα υπηρεσιακά συμβούλια) και με διαφανή και αντικειμενική διαδικασία, κατάλληλη για την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των οριζόμενων κριτηρίων, και στο πλαίσιο της ιεραρχικής δομής της υπηρεσίας. Επιπροσθέτως, η αποτίμηση του κριτηρίου της συμβολής στο εκπαιδευτικό έργο, της προσωπικότητας και της γενικής συγκρότησης του υποψηφίου πρέπει να χωρεί με εξατομικευμένη κρίση, η αιτιολογία της οποίας θα προκύπτει από πρακτικό ή άλλο στοιχείο στο οποίο διατυπώνονται ειδικές σκέψεις και κρίσεις που τεκμηριώνουν την αποτίμηση του κριτηρίου σύμφωνα με τον φάκελο.

B. Συμφώνως με τα άρθρα 21 παρ. 3 και 25 του νομοσχεδίου, η πλήρωση συγκεκριμένων θέσεων στελεχών της δημόσιας εκπαίδευσης (Οργανωτικών Συντονιστών ΠΕΚΕΣ, Προϊσταμένων ΚΕΑ, Προϊσταμένων Τμημάτων Εκπαιδευτικών Θεμάτων των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Υποδιευθυντών Σχολικών Μονάδων και ΕΚ κ.λπ.) γίνεται κατόπιν πρότασης περιφερειακών συμβουλίων ή (για τους υποδιευθυντές) του οικείου συλλόγου διδασκόντων. Τα κριτήρια επιλογής καθορίζονται κατά γενικό τρόπο στο άρθρο 23 παρ. 2 και, για την επιλογή υποδιευθυντών, λαμβάνεται «ειδικότερα» υπόψη η ικανότητα του υποψηφίου να επιδεικνύει πνεύμα συνεργασίας και ομαδικότητας, συνέπεια και να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες.

Από τη διατύπωση του άρθρου 25 προκύπτει ότι το αποφασιστικό όργανο περιορίζεται μόνο σε έλεγχο νομιμότητας της πρότασης. Μάλιστα, για την επιλογή υποδιευθυντών σχολικών μονάδων και ΕΚ ορίζεται περαιτέρω ότι το υπηρεσιακό συμβούλιο προτείνει την τοποθέτηση των υποδιευθυντών «ύστερα από έλεγχο της συνδρομής των προϋποθέσεων και της νομιμότητας της διαδικασίας διαμόρφωσης της πρότασης», ενώ, εάν ο σύλλογος διδα-

σκόντων δεν διατυπώσει πρόταση, «αποφασίζει» το ίδιο (άρθρο 25 παρ. 4). Σημειώνεται σχετικώς ότι η αιτιολογική έκθεση υπολαμβάνει αντιθέτως ότι, για την εν λόγω επιλογή, «λαμβάνεται υπόψη» η πρόταση του συλλόγου διδασκόντων (σελ. 20).

Τέτοια διαδικασία συνάδει με την ανωτέρω νομολογία εφόσον πληρούνται τα οικεία κριτήρια στο ίδιο το προτείνον όργανο. Εάν δηλαδή η ουσιαστική αποτίμηση των κριτηρίων επιλογής ανατίθεται, π.χ., στον σύλλογο διδασκόντων, το όργανο αυτό θα πρέπει να διασφαλίζει τις απαιτήσεις που πηγάζουν από την αρχή της αξιοκρατίας [κατά τη νομολογία (ΣΤΕ 711/2017), κρίση από κατάλληλο όργανο που συγκροτείται και λειτουργεί με εχέγγυα αξιοκρατίας, αμεροληψίας και αντικειμενικότητας, και με διαφανή και αντικειμενική διαδικασία, κατάλληλη για την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των οριζόμενων κριτηρίων και στο πλαίσιο της ιεραρχικής δομής της υπηρεσίας]. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή θα πρέπει να στηρίζεται σε τεκμηριωμένη και εξατομικευμένη κρίση, ώστε να καθίσταται ελέγξιμη η ουσιαστική αποτίμηση των κριτηρίων του άρθρου 21.

Γ. Συμφώνως προς το άρθρο 30 παρ. 3 του νομοσχεδίου, «[μ]ε εξαίρεση την επιλογή σε θέσεις διευθυντών ή προϊσταμένων και υποδιευθυντών σχολικών μονάδων, καθώς και υποδιευθυντών και υπευθύνων τομέων Ε.Κ., και με την επιφύλαξη των περιπτώσεων ε', η' και θ' της παραγράφου 3 του άρθρου 27 και των παραγράφων 5 και 7 του άρθρου 29, δεν επιτρέπεται η επιλογή για τρίτη διαδοχική θητεία, ύστερα από την ολοκλήρωση δύο (2) συνεχόμενων θητειών πλήρων διδακτικών ετών, σε όμοια θέση στελέχους της εκπαίδευσης. Όμοιες θέσεις για την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου νοούνται οι θέσεις των περιπτώσεων α' έως και ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 21, καθώς και οι θέσεις των περιπτώσεων α' έως και γ' της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, ξεχωριστά για κάθε περίπτωση».

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δίδουν τη δυνατότητα στα υπηρετούντα στελέχη να διατηρήσουν επίκαιρη την επαφή με την εκπαιδευτική πράξη ή να εμπλουτίσουν την εμπειρία τους σε άλλη θέση ευθύνης. Ο εν λόγω θεμιτός σκοπός πρέπει να νοείται υπηρετούμενος κατά τρόπο συμβατό με τις συνταγματικές αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αξιοκρατίας, και της ορθολογικής οργάνωσης και συνέχειας της δημόσιας υπηρεσίας. Οι εν λόγω αρχές δεν επιτρέπουν, καταρχήν, την εκδήλως άνιση μεταχείριση, με την εισαγωγή κριτηρίου αποκλεισμού το οποίο δεν συνδέεται με αξιολογικά προσόντα, ούτε με απαιτήσεις συναπτόμενες με την ορθολογική οργάνωση της υπηρεσίας. Κατά συνέπεια, γεννάται προβληματισμός εάν σύστημα ορίου θητειών το οποίο τυγχάνει αμέσου εφαρμογής, αποκλείοντας μείζονα αριθμό προσώπων που κατέχουν θέσεις ευθύνης να κριθούν εκ νέου όχι μόνο για τις ί-

διες, αλλά και για όμοιες θέσεις, και δη για λόγους άσχετους με τα προσώπα και την εμπειρία τους, είναι συμβατό με τις ανωτέρω αρχές.

2. Επί του άρθρου 50 περ. γ) αα)

Κατά την προτεινόμενη διάταξη, ο Πρόεδρος της Αρχής Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε.) «ορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων, ύστερα από δημόσια προκήρυξη της θέσης και γνώμη της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής». Επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι εφόσον η ανωτέρω αρχή δεν υπάγεται στο καθεστώς των πέντε συνταγματικώς καθορισμένων ανεξάρτητων αρχών, δεν δημιουργεί ζήτημα ο διορισμός του Προέδρου της Αρχής από τον Υπουργό, κατόπιν γνώμης «της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής», δεδομένου ότι οι νομοθετικώς προβλεπόμενες ανεξάρτητες αρχές δεν εμπίπτουν στο ρυθμιστικό περιεχόμενο του άρθρου 101 Α του Συντάγματος ή του εκτελεστικού ν. 3051/2002. Επομένως, οι ειδικές εγγυήσεις που τίθενται στο εν λόγω άρθρο του Συντάγματος και εξειδικεύονται στον εκτελεστικό νόμο, κυρίως ως προς την ειδική διαδικασία στελέχωσης, δεν έχουν εφαρμογή στις ανεξάρτητες αρχές που ιδρύει ο νομοθέτης.

Ο Κανονισμός της Βουλής παραπέμπει, εξ άλλου, στον νόμο για τη ρύθμιση ορισμένων ζητημάτων. Έτσι, στο άρθρο 32 παρ. 5 του Κανονισμού της Βουλής ορίζεται ότι «Οι διαρκείς επιτροπές ή οι υποεπιτροπές τους μπορούν να διατυπώνουν γνώμη για τους προτεινόμενους προς διορισμό σε ορισμένες θέσεις, εφόσον αυτό προβλέπεται από τον Κανονισμό ή νόμο. (...). Η ανάθεση στην αρμόδια επιτροπή ή υποεπιτροπή της αποφασίζεται κάθε φορά από τη Διάσκεψη των Προέδρων, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού». Περαιτέρω, συμφώνως προς το άρθρο 14 περίπτ. η' του Κανονισμού της Βουλής «[η Διάσκεψη των Προέδρων] αποφασίζει, προτείνει ή διατυπώνει γνώμη ή αναθέτει το έργο τούτο σε άλλο όργανο, επιτροπή ή υποεπιτροπή της Βουλής για όσο θέματα προβλέπεται σχετική αρμοδιότητα της Βουλής ρητά από το Σύνταγμα, τον Κανονισμό ή νόμο». Η εφαρμογή, συνεπώς, της προς ψήφιση διάταξης θα λάβει χώρα στο πλαίσιο των ανωτέρω διατάξεων του Κανονισμού της Βουλής.

3. Επί του άρθρου 53

Με το προτεινόμενο άρθρο καθορίζονται εκ νέου, ιδίως, ο χαρακτήρας, ο σκοπός και οι αρμοδιότητες του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.).

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής αποτελεί δημόσιο νομικό πρόσωπο

ειδικών σκοπών με χαρακτήρα ιδρυματικό (βλ., αντί πολλών, Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 2010, σελ. 363 επ.), ασκεί, δηλαδή, δημόσια υπηρεσία υπό λειτουργική έννοια, η οποία συνίσταται στην επιστημονική και τεχνική υποστήριξη του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με γνωμοδοτικές και ερευνητικές, κυρίως, αρμοδιότητες, σε ζητήματα που αφορούν την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τη μετάβαση από τη δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το Ι.Ε.Π. διέπεται καταρχήν από τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου και λειτουργεί χάριν του δημόσιου συμφέροντός. Η εξειδίκευση της αόριστης έννοιας του δημόσιου συμφέροντός επιτυγχάνεται σε σημαντικό βαθμό με την αναλυτική, εν προκειμένω, περιγραφή των σκοπών και των αρμοδιοτήτων του Ινστιτούτου, όπως αυτοί συγκεκριμενοποιούνται στο προτεινόμενο άρθρο 53 του νομοσχεδίου.

Εξ άλλου, μετά την κατάργηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου διά του ν. 3966/2011 και τη σύσταση του Ι.Ε.Π., ο Υπουργός Παιδείας λαμβάνει υπόψη του, κατά την έκδοση των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων, τις σχετικές γνωμοδοτήσεις ή εισηγήσεις του Ι.Ε.Π. Τυχόν, όμως, απόκλιση της θεσπιζόμενης κανονιστικής ρύθμισης από τις εν λόγω γνωμοδοτήσεις ή εισηγήσεις, οι οποίες δεν έχουν χαρακτήρα σύμφωνης ή υποχρεωτικής, αλλά απλής γνώμης, έχει κριθεί (βλ. ΣΤΕ 3394/2014) «ότι δεν καθιστά την κανονιστική ρύθμιση μη νόμιμη, παρά μόνο αν προβάλλεται ή προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου κατά τρόπο ειδικό και συγκεκριμένο ότι αυτή θεσπίσθηκε κατά πρόδηλη παραγνώριση των ως άνω κριτηρίων άσκησης της κανονιστικής αρμοδιότητας και, συνεπώς, καθ' υπέρβαση των ορίων της νομοθετικής εξουσιοδότησης (πρβλ. ΣΕ 800/2014, 2328/2013, 1437/2013)».

4. Επί του άρθρου 54

Κατά την ανωτέρω διάταξη, μεταξύ άλλων, ο Πρόεδρος του Ι.Ε.Π. «ορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής».

Ως προς το ζήτημα της γνώμης της αρμόδιας Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής, ισχύει ο προβληματισμός που αναπτύχθηκε ανωτέρω (υπό το άρθρο 50).

5. Επί του άρθρου 69

Με το προτεινόμενο άρθρο παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για την έγκριση του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας του Ι.Ε.Π. με απόφαση του Υπουργού Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων και ορίζεται ότι με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας «εξειδικεύονται αρμοδιότητες όλων

των οργανικών μονάδων του Ι.Ε.Π., λοιπά θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Ι.Ε.Π. που δεν ρυθμίζονται με τον παρόντα νόμο και τις λοιπές κείμενες διατάξεις, θέματα ωραρίου του προσωπικού του Ι.Ε.Π. και χορήγησης αδειών, πειθαρχικά ζητήματα και κάθε άλλο ζήτημα που αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού, καθώς και θέματα απασχόλησης, εκτέλεσης προϋπολογισμού και εν γένει διαχείρισης για έργα και δράσεις που υλοποιούνται από το Ι.Ε.Π.».

Συμφώνως προς την παρ. 2 εδ. β' του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, να ορισθούν ως φορείς της αρμοδιότητας αυτής και άλλα, πέραν του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα της Διοικήσεως, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Ειδικότερα θέματα είναι εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερική περίπτωση του θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της εν λόγω νομοθετικής ρύθμισης (βλ. Ε. Σπηλιωτόπουλο, ό.π., σελ. 58 επ., και Χ. Μουκίου, Η κανονιστική αρμοδιότητα της Διοίκησης, 2009, σελ. 212 επ.. Επίσης, ΣτΕ 2701/1996, 358/1998, 3364/2004, 3889/2005, 1342/2006). Ενδεικτικώς, έχει κριθεί ότι η διάταξη που παρέχει τη νομοθετική εξουσιοδότηση πρέπει να διαγράφει, έστω σε γενικές γραμμές, τα προσόντα για την πρόσληψη προσωπικού καθώς και την ακολουθητέα διαδικασία επιλογής (βλ. ΣτΕ 3276/1998, 4056/2005), και, περαιτέρω, ότι δεν συνιστούν ειδικότερα ζητήματα η σύσταση θέσεων προσωπικού, οι σχέσεις εργασίας του, η διαδικασία πρόσληψης και η ρύθμιση των αποδοχών του, αλλά ούτε και η διάρθρωση υπηρεσιών (πρακτικό επεξεργασίας ΣτΕ 578/2002 σχετικώς προς το Επιστημονικό και Ερευνητικό Κέντρο Πολιτικής Προστασίας) ή η καθιέρωση προϋποθέσεων και τυπικών προσόντων για την είσοδο υπαλλήλων σε άλλο κλάδο (Πρακτικά Επεξεργασίας ΣτΕ 448/1987 και 569/1987). Λεπτομερειακό είναι το ζήτημα που αφορά στη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων, ενώ οι κύριες και ουσιώδεις ρυθμίσεις πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999). Τεχνικού χαρακτήρα είναι το θέμα που αφορά στη θέσπιση ρύθμισης για την οποία απαιτείται παρέμβαση αρμόδιου τεχνικού οργάνου (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999). Εξ άλλου, έχει κριθεί ότι η ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο μπορεί να υπάρξει τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της εξουσιοδότησης (ΣτΕ 2186/2013).

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η κατάρτιση του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας του Ι.Ε.Π. πρέπει να γίνει με προεδρικό διάταγμα και όχι με υ-

πουργική απόφαση, εφόσον, ιδίως, τα ζητήματα που αφορούν στους όρους οργάνωσης και λειτουργίας του Ι.Ε.Π., τα πειθαρχικά ζητήματα και κάθε άλλο ζήτημα που αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού, καθώς και η διαδικασία εκτέλεσης προϋπολογισμού, δεν μπορούν να θεωρηθούν ειδικότερα θέματα ούτε θέματα με τεχνικό ή λεπτομερειακό χαρακτήρα κατά την προεκτεθείσα έννοια, διότι αφορούν ζητήματα που άπτονται του πυρήνα της οργάνωσης και λειτουργίας του Ι.Ε.Π., τα οποία δεν αντιμετωπίζονται ούτε καν σε γενικές γραμμές από την ουσιαστική ρύθμιση.

6. Επί των άρθρων 89 και 90 παρ. 1, 3α) και 3β)

Με το άρθρο 89 καθορίζονται εκ νέου οι κτηριολογικές προϋποθέσεις αδειοδότησης των φορέων τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, και με την παρ. 1 του άρθρου 90 ορίζεται ότι η αρμοδιότητα αδειοδότησης των φορέων της μη τυπικής εκπαίδευσης μεταφέρεται, εφεξής, στον Γενικό/Τομεακό Γραμματέα Νέας Γενιάς και Διά Βίου Μάθησης. Με την παρ. 3α του άρθρου 90 προστίθενται στα θέματα που ρυθμίζονται με τους Κανονισμούς Λειτουργίας των ως άνω, δημόσιων και ιδιωτικών, φορέων, οι οποίοι καταρτίζονται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, τα θέματα που αφορούν στο θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος των παρεχόμενων προγραμμάτων και στην πρακτική άσκηση ή/και μαθητεία, τα θέματα οργάνωσης, λειτουργίας και στελέχωσης των τμημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης των φορέων, τα προσόντα του εκπαιδευτικού προσωπικού, τα θέματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του προσωπικού, τα θέματα συγκρότησης βιβλιοθηκών και άλλων εποπτικών μέσων εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα ζητήματα εποπτείας, καθώς και οποιοδήποτε άλλο σχετικό λεπτομερειακό θέμα. Τέλος, με την παρ. 3β) του άρθρου 90 προτείνεται προσθήκη νέου άρθρου 24Α στο ν. 4186/2013, με το οποίο, ορίζεται, ιδίως, ότι τα Κ.Δ.Β.Μ. θα προσφέρουν, από 1.1.2019, αποκλειστικώς και μόνο πιστοποιημένα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων από τον ΕΟΠΠΕΠ.

Σημειώνεται, κατ' αρχάς, ότι (βλ., ΣτΕ 691/2013, ΘΠΔΔ, 2013, σελ. 125) «η υπαγωγή μιας οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς προηγούμενης διοικητικής αδείας συνιστά κατ' αρχήν περιορισμό της συνταγματικά κατοχυρωμένης οικονομικής ελευθερίας, εν προκειμένω όμως, (...) το εν λόγω μετρώ είναι αναγκαίο προκειμένου να αναβαθμισθεί το επίπεδο της μη τυπικής εκπαίδευσης. Ενόψει δε του λόγου αυτού δημοσίου συμφέροντός αλλά και του γεγονότος ότι μόνη η υπαγωγή σε καθεστώς προηγούμενης αδείας δεν καθιστά αδύνατη ή ουσιαστικώς δυσχερή την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των παρόχων της εν λόγω εκπαίδευσης, εφόσον, μάλιστα,

η Διοίκηση δεν έχει διακριτική ευχέρεια αλλά είναι υποχρεωμένη να χορηγήσει την άδεια αν συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις», η απαίτηση προηγούμενης άδειας δεν προσκρούει στην διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, συνιστά μάλιστα «επιτρεπτή παρέμβαση σε περιουσιακής φύσεως δικαίωμα (πρβλ. ΣτΕ 931/2010, 3648/2005, 1882/2003, 3818/1997), καθώς επιβάλλεται από τον νόμο για την εξυπηρέτηση σκοπού δημοσίου συμφέροντός (εξασφάλιση υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης)».

Με την ίδια απόφαση κρίθηκε, περαιτέρω, ότι η καθιέρωση του ελέγχου της πληρότητας του προγράμματος σπουδών ως κριτήριο για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας των ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών μη τυπικής εκπαίδευσης (ως μη τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση ορίζεται οποιαδήποτε οργανωμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος που απευθύνεται σε συγκεκριμένους εκπαιδευόμενους και έχει συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς σκοπούς) «δεν αντιβαίνει στην διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος, με την οποία κατοχυρώνεται η ελευθερία της τέχνης, της επιστήμης, της έρευνας και της διδασκαλίας, (...) καθώς ο νομοθέτης δεν κωλύεται από την εν λόγω συνταγματική διάταξη να θέσει ως προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας την πληρότητα του προγράμματος σπουδών που παρέχει (...), δεδομένου ότι η προϋπόθεση αυτή συνιστά μέτρο κατάλληλο και πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της εξασφάλισης υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης (πρβλ. ΣτΕ 4113/2000, 2376/1988)».

Επισημαίνεται, πάντως, ότι, συμφώνως προς πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., ενδεικτικώς, Απόφαση του ΔΕΚ της 23ης Οκτωβρίου 2008 στην υπόθεση C-274/05, Επιτροπή κατά Ελλάδας και απόφαση του ΔΕΚ της 4ης Δεκεμβρίου 2008 στην υπόθεση C-151/07, Χατζηθανάσης), η εκπαίδευση που παρέχεται στο πλαίσιο συμφωνιών πιστοποίησης ή δικαιόχρησης αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται το ίδρυμα που χορηγεί το δίπλωμα, οι δε αρμόδιες αρχές κράτους μέλους υποδοχής οφείλουν να αναγνωρίζουν το δίπλωμα που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους και πιστοποιεί την ολοκλήρωση σπουδών που έχουν πραγματοποιηθεί, εν όλω ή εν μέρει, σε φορέα εγκατεστημένο στο κράτος μέλος υποδοχής ο οποίος, δυνάμει της νομοθεσίας του τελευταίου αυτού κράτους μέλους, είτε δεν αναγνωρίζεται ως εκπαιδευτικό ίδρυμα είτε δεν αναγνωρίζεται ως ομοταγές εκπαιδευτικό ίδρυμα από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Αυτονόητο είναι, επομένως, ότι η κατάρτιση των Κανονισμών Λειτουργίας των φορέων μη τυπικής εκπαίδευσης με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και

Θρησκευμάτων, καθώς και η πιστοποίηση των προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων αποκλειστικώς από τον ΕΟΠΠΕΠ, δεν επιτρέπεται να οδηγεί, κατ' αποτέλεσμα, σε ματαίωση, ή να θέτει αδικαιολόγητα εμπόδια στην παροχή προγραμμάτων που προσφέρονται, στο πλαίσιο συμφωνιών πιστοποίησης ή δικαιόχρησης, σε συνεργασία με φορείς και πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού, που έχουν πιστοποιηθεί στο πλαίσιο άλλης έννομης τάξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7. Επί του άρθρου 90 παρ. 3 περ. δ)

Με την προτεινόμενη ρύθμιση εισάγεται διαδικασία ελέγχων και επιβολής κυρώσεων στους φορείς της μη τυπικής εκπαίδευσης, σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας για την αδειοδότηση, την οργάνωση και τη λειτουργία τους, «ύστερα από προηγούμενη πρόσκλησή τους για υποβολή των απόψεών τους», με αιτιολογημένη απόφαση του Γενικού/Τομεακού Γραμματέα Νέας Γενιάς και Διά Βίου Μάθησης, κατόπιν εισήγησης του προϊσταμένου της αρμόδιας υπηρεσίας, και τυποποιούνται οι παραβάσεις που, κατά την αιτιολογική έκθεση, «χρηζουν κυρωτικής αντιμετώπισης και αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες κυρώσεις ανάλογες της βαρύτητας της παράβασης».

Σχετικώς σημειώνεται ότι, συμφώνως προς τη νομολογία, «(...) κατά την έννοια των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος και 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Κ.Δ.Δ.), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 (Α' 45), δεν επιβάλλεται μεν, κατ' αρχήν, η προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερομένου όταν το σε βάρος του διοικητικό μέτρο λαμβάνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, όπως συμβαίνει στην περίπτωση επιβολής της διοικητικής κυρώσεως του προστίμου, η οποία δεν καταλείπεται στη διακριτική ευχέρεια του αρμόδιου οργάνου, αλλά αποτελεί δέσμια ενέργειά του, εφόσον διαπιστωθεί η συνδρομή των νόμιμων προς τούτο προϋποθέσεων. Όταν, όμως, εκ του νόμου καταλείπονται περιθώρια για την επιμέτρηση του ποσού του προστίμου, για την οποία λαμβάνονται υπόψη η βαρύτητα και οι συνθήκες τελέσεως της παραβάσεως καθώς και λοιπές περιστάσεις που ασκούν επιρροή στον προσδιορισμό του ύψους του επιβλητέου προστίμου (...) επιβάλλεται η, κατά τις προεκτεθείσες διατάξεις, τήρηση του τύπου της προηγούμενης ακρόασεως του παραβάτη (...)» (βλ. ενδεικτικώς ΣτΕ 2191/2010, 122/2009, 103/2006 και ΔΕΦ ΑΘ 1221/2010, 7/2009).

Επίσης, έχει κριθεί ότι «(...) η παρ. 1 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής

Διαδικασίας, όπως ακριβώς και η προμνησθείσα συνταγματική διάταξη [παρ. 2 του άρθρου 20 του Συντάγματος], δεν έχει έδαφος εφαρμογής σε περιπτώσεις δυσμενών διοικητικών πράξεων, οι οποίες εκδίδονται βάσει αντικειμενικών προϋποθέσεων, ασυνδέτως προς οποιαδήποτε υποκειμενική συμπεριφορά του προσώπου του οποίου τα συμφέροντα θίγουν (...» (βλ. σχετικώς ΣΤΕ 162/2009 και 1505/2010).

8. Επί του άρθρου 98 παρ. 2

Με την προτεινόμενη διάταξη αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 2469/1997 και ορίζεται ότι «[ο]ι διατάξεις της παρούσας δεν εφαρμόζονται για τις αποσπάσεις που πραγματοποιούνται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 2190/1994 ή τον Κανονισμό της Βουλής, καθώς και με το άρθρο 18 του ν. 3614/2007 (Α΄ 267) και τα άρθρα 34 και 59 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265), από την έναρξη ισχύος τους». Κατά την αιτιολογική έκθεση, «[μ]ε την παρ. 2 επιχειρείται η άρση των ερμηνευτικών δυσχερειών που δημιουργήθηκαν ως προς τη δυνατότητα απόσπασης εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις ειδικές υπηρεσίες ΕΣΠΑ, λόγω του ειδικού νομοθετικού πλαισίου που διέπει την υπηρεσιακή κατάσταση των εκπαιδευτικών» (παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 2469/1997, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 15 του ν. 2606/1998 Α 89).

Επισημαίνεται ότι, συμφώνως προς το α΄ εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 2469/1997, «[α]πό της δημοσιεύσεως του παρόντος δεν επιτρέπεται η απόσπαση εκπαιδευτικού προσωπικού σε θέσεις χωρίς πλήρη εκπαιδευτικά και διδακτικά καθήκοντα(...)». Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 4 του ν. 2464/1997 έχει ειδικό χαρακτήρα και αποσκοπεί στο να μην αποκόπτονται οι εκπαιδευτικοί από τα κύρια καθήκοντά τους, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους και δεν μπορεί να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί σιωπηρώς με νεότερη διάταξη, που αφορά στη στελέχωση άλλων υπηρεσιών [βλ. Γνμδ ΝΣΚ 277/2016 (πλειοψη)]. Επομένως, ρυθμίσεις, όπως αυτή του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4314/2014, κατά την οποία, «[μ]έχρι τον καθορισμό του πλαισίου της εσωτερικής διαδικασίας που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 37, η απόσπαση ή μετακίνηση προσωπικού στις Ειδικές Υπηρεσίες ενεργείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 3614/2007», δεν δύναται να καταλαμβάνει τη δυνατότητα απόσπασης εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευ-

τεροβάθμιας εκπαίδευσης στις ειδικές υπηρεσίες ΕΣΠΑ, χωρίς τη ρητή εξαίρεση της από τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 2469/1997.

9. Επί του άρθρου 109

Με το προτεινόμενο άρθρο τροποποιείται το άρθρο 35 του ν. 3794/2009 και διευρύνονται οι κατηγορίες υποψηφίων με σοβαρές ασθένειες οι οποίοι εισάγονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση καθ' υπέρβαση του αριθμού των εισακτέων, με την προσθήκη όσων έχουν νοσήσει από κακοήθεις νεοπλασίες, των πασχόντων από αυτοάνοσα νοσήματα που έχουν λάβει, κατά το παρελθόν, μείζονα ανοσοκατασταλτική αγωγή και των διαγνωσθέντων με τον ιό του HIV που τελούν υπό αντιρετροϊκή θεραπεία.

Στις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 2 και 6 του Συντάγματος θεμελιώνεται κρατική υποχρέωση για την παροχή «ειδικής φροντίδας» και τη λήψη «ειδικών μέτρων» για τα άτομα που πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο και τα άτομα με αναπηρίες, στο δε β' εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 16 θεμελιώνεται η υποχρέωση του Κράτους να ενισχύει τους σπουδαστές που έχουν ανάγκη από βοήθεια ή ειδική προστασία. Από τη συστηματική ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων, κατ' αναφορά προς τις αρχές της προστασίας της αξίας του ανθρώπου (άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος) και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του (άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος), συνάγεται η ευχέρεια του νομοθέτη να προσδιορίζει, κατ' εκτίμηση, το είδος και την έκταση της ειδικής φροντίδας κάθε προσώπου, του οποίου η κατάσταση επιτάσσει τη λήψη ειδικών μέτρων και την παροχή κοινωνικής φροντίδας.

Η εκτίμηση αυτή του νομοθέτη υπόκειται σε έλεγχο ορίων από τα δικαστήρια, οι δε εκάστοτε νομοθετικές ρυθμίσεις περί κοινωνικής προστασίας, όπως η προτεινόμενη ρύθμιση, ελέγχονται ως προς την τήρηση της αρχής της ισότητας σε συνδυασμό προς την απορρέουσα από τα άρθρα 4 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της σταδιοδρομίας εκάστου κατά τον λόγο της προσωπικής του αξίας (πρβλ. ΣτΕ 986, 987, 988/2014, 2738/2010, 2016/2007, 1141/1999) και, στο προκείμενο ζήτημα, «την υποχρέωση του νομοθέτη να εξασφαλίζει την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση προσώπων κεκτημένων τα αναγκαία εφόδια για την ενεργό παρακολούθηση της θεωρητικής και πρακτικής διδασκαλίας των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ώστε να επιτυγχάνεται η αποστολή των ιδρυμάτων αυτών και η εύρυθμη λειτουργία τους» (ΟλΣτΕ 686/2018). Επομένως, αποκλίσεις από το

γενικό σύστημα εισαγωγής είναι θεμιτές εφόσον συναρτώνται με ακαδημαϊκά κριτήρια, είναι σαφώς οριοθετημένες και δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο.

Αθήνα, 6 Ιουνίου 2018

Οι εισηγητές
Νικόλαος Παπασπύρου
Επίκουρος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Επιστημονικοί Συνεργάτες

Δημήτρης Κανελλόπουλος
Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών και Αμυντικών Μελετών
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών